

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 § och temporär ändring av 5 b § i lagen om främjande av användningen av förnybara drivmedel för transport

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om främjande av användningen av förnybara drivmedel för transport ändras. Enligt propositionen ska distributionsskyldigheten för förnybara drivmedel sänkas med 7,5 procentenheter för 2022. Distributionsskyldigheten föreslås därmed vara 12 procent år 2022.

Dessutom lindras bestämmelserna om överskridande av distributionsskyldigheten temporärt i fråga om år 2022. Enligt förslaget ska den överskjutande delen år 2022 kunna beaktas i sin helhet vid beräkningen av distributionsskyldigheten för det följande kalenderåret.

Propositionen hänför sig till den andra tilläggsbudgetpropositionen för 2022 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft sommaren 2022. Lagens 5 b § 3 mom. föreslås gälla till och med den 31 december 2024.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	4
3 Målsättning	5
4 Förslagen och deras konsekvenser	5
4.1 De viktigaste förslagen	5
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	5
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	5
4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna	7
4.2.3 Miljökonsekvenser	7
5 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	8
6 Remissvar	8
7 Specialmotivering	10
8 Ikraftträdande	10
9 Verkställighet och uppföljning	11
10 Förhållande till andra propositioner	11
10.1 Förhållande till andra propositioner	11
10.2 Förhållande till budgetpropositionen	11
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	11
LAGFÖRSLAG	13
Lag om ändring av 5 § och temporär ändring av 5 b § i lagen om främjande av användningen av förnybara drivmedel för transport	13
BILAGA	15
PARALLELLTEXT	15
Lag om ändring av 5 § och temporär ändring av 5 b § i lagen om främjande av användningen av förnybara drivmedel för transport	15

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Rysslands invasion av Ukraina i februari 2022 har påverkat energipriserna avsevärt. Kriget har haft en betydande inverkan särskilt på bränslepriserna. Bakom prisstegringen ligger också den ökade efterfrågan på grund av att covid-19-pandemin avtar. Världsmarknadspriset på råolja har stigit med cirka 56 procent från februari 2021 till februari 2022. Pumppriserna på diesel har under samma tid stigit med ca 43 cent/liter. Prisstegringen har konsekvenser för transportsektorn och privatbilar och indirekt också för samhället i stort, bland annat på grund av att industrins kostnader har ökat och energipriserna har höjts, vilket påskyndar inflationen.

Priset på drivmedel påverkas av priset på och tillgången till både fossila och förnybara råvaror. I lagen om främjande av användningen av förnybara drivmedel för transport (446/2007, nedan lagen om distributionsskyldighet) finns bestämmelser om drivmedelsdistributörers skyldighet att leverera förnybara drivmedel till konsumtion (*distributionsskyldighet*). Distributionsskyldigheten förutsätter att en viss mängd förnybara drivmedel distribueras årligen. På grund av högre produktionskostnader för förnybara drivmedel stiger pumppriset på drivmedel i samband med att åtagandenivån höjs. Orsaken till det stigande priset på framför allt diesel är att prisstegringen på biodrivmedel är snabbare än på fossila bränslen.

Som en del av de temporära åtgärder som vidtas under övergångsperioden på grund av den plötsliga höjningen av energipriserna fastställde ministerarbetsgruppen för beredskap den 7 april 2022 att distributionsskyldigheten ska sänkas temporärt med 7,5 procentenheter. Sänkningarna gäller åren 2022 och 2023. Avsikten är inte att genom denna proposition ändra den tillägsskyldighet som gäller avancerade biodrivmedel och biogas.

Samtidigt fastställdes att de utsläppsminskningar som inte genomförs 2022 och 2023 kommer att täckas genom att man påskyndar höjningarna av distributionsskyldigheten i lagstiftningen. I enlighet med den klimatpolitiska planen på medellång sikt ska distributionsskyldigheten vara 34 procent år 2030. Distributionsskyldigheten höjdes från 30 till 34 procent i planen, eftersom också biogas och elektrobränslen inkluderades i distributionsskyldigheten. Ministerarbetsgruppen för beredskap slog också fast att om det inte är möjligt att föreskriva om påskyndade höjningar för att täcka de utsläppsminskningar som inte genomförs i samma proposition där det föreskrivs om sänkningar, ska det föreskrivas om sänkning av distributionsskyldigheten för 2023 i samband med en regeringsproposition som lämnas senare i år.

Regeringen lämnar en separat proposition om höjningarna och om en sänkning för 2023 under hösten 2022.

Regeringen har i ministerarbetsgruppen för beredskap den 1 april 2022 kommit överens om att skyndsamt bereda också andra åtgärder för att säkerställa verksamhetsförutsättningarna för transportsektorn. Med dessa åtgärder strävar man bl.a. efter att minska kostnadstrycket på transportföretagen men också främja anskaffningen av el- och gasdrivna last- och paketbilar samt utvecklingen av den offentliga distributionsinfrastrukturen för el och naturgas för transportändamål.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet. Beredningsunderlaget till propositionen finns i statsrådets tjänst för projektinformation på adressen valtioneuvosto.fi/sv/projekt med identifieringskod TEM037:00/2022.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Syftet med lagen om distributionsskyldighet är att främja användningen av förnybara drivmedel för att motorbensin, dieselolja och naturgas ska kunna ersättas i trafiken. Enligt 2 § 1 mom. 4 punkten i lagen om distributionsskyldighet avses med förnybara drivmedel biodrivmedel, biogas och förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung. Genom lagen om distributionsskyldighet har Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor satts i kraft.

Med stöd av 5 § 1 mom. i lagen om distributionsskyldighet ska de förnybara drivmedlens andel vara minst 19,5 procent år 2022 av det totala energiinnehållet i den mängd motorbensin, dieselolja, naturgas, biodrivmedel, biogas och förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung som distributören levererat till konsumtion. Andelen förnybara drivmedel ökar årligen så att de förnybara drivmedlens andel av drivmedel för transport är 30 procent år 2029 och därefter.

I 5 b § i lagen om distributionsskyldighet föreskrivs om överföring av den överskjutande delen till distributionsskyldigheten för följande år. Om en distributör under ett kalenderår har levererat mer förnybara drivmedel till konsumtion än vad som krävs i lagen om distributionsskyldighet, får distributören beakta den överskjutande delen vid beräkningen av distributionsskyldigheten för det följande kalenderåret och vid beräkningen av distributionsskyldigheten enligt lagen om främjande av användningen av biobränslen (418/2019, nedan *lagen om distributionsskyldighet för biobränslen*) för det kalenderår då överskridandet skedde. Den mängd som överförs får dock vara högst 30 procent av den energimängd som motsvarar distributionsskyldigheten för det kalenderår då överskridandet skedde och med den mängd som överförs får högst 30 procent av distributionsskyldigheten enligt lagen om främjande av användningen av biobränslen fullgöras.

När det gäller tilläggsskyldigheten enligt 5 § 4 mom. i lagen om distributionsskyldighet föreskrivs det på motsvarande sätt om beaktande av den överskjutande delen under följande kalenderår.

Enligt 3 § 1 och 2 mom. i lagen om distributionsskyldighet gäller distributionsskyldigheten inte en distributör av flytande drivmedel som under ett kalenderår levererar högst en miljon liter motorbensin, dieselolja, biodrivmedel och förnybara flytande drivmedel av icke-biologiskt ursprung till konsumtion, och inte heller en distributör av gasformiga drivmedel som under ett kalenderår levererar högst 9 gigawattimmar naturgas, biogas och förnybara gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung till konsumtion.

År 2021 tillämpades distributionsskyldigheten enligt lagen om distributionsskyldighet på följande tre drivmedelsdistributörer: Neste Abp, North European Oil Trade Oy och Oy Teboil Ab. Energimyndigheten har dessutom genom sina beslut om fastställande inkluderat 10 frivilliga distributörer i distributionsskyldigheten, nämligen Ab Stormossen Oy, Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy, Jeppo Biogas Ab, Kiertokaari Oy, Metener Service Oy, Mustankorkea Oy, Nivos Energia Oy, Pirkanmaan Jätehuolto Oy och Suomen Kaasuenergia Oy, samt de distributörer som ska

omfattas av distributionsskyldigheten enligt vad man tillsammans fastställt, det vill säga Etelä-Savon Energia Oy, BioHauki Oy och BioSairila Oy.

Energimyndigheten utövar tillsyn över efterlevnaden av lagen om distributionsskyldighet och fullgör övriga lagstadgade skyldigheter. Tillsynsuppgifterna överfördes från Skatteförvaltningen till Energimyndigheten år 2021.

Det nuvarande systemet med distributionsskyldighet för förnybara drivmedel har fungerat enligt förväntningarna, och användningen av förnybara drivmedel har ökat på det sätt som skyldigheten förutsätter. Eftersom produktionskostnaderna för förnybara drivmedel för transport är högre än produktionskostnaderna för traditionella fossila bränslen, innebär en ökad användning av dem att slutpriset på drivmedel som distribueras stiger.

3 Målsättning

Syftet med den föreslagna ändringen av lagen om distributionsskyldighet är att temporärt sänka priserna på drivmedel för transport.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Genom den föreslagna ändringen av lagen om distributionsskyldighet lindras distributionsskyldigheten för 2022 så att den sänks med 7,5 procentenheter. Dessutom ska den överskjutande delen av distributionsskyldigheten för 2022 kunna beaktas i sin helhet vid beräkningen av distributionsskyldigheten för det följande kalenderåret.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för bränslepriserna

Distributionsskyldigheten förutsätter att en viss andel av den mängd drivmedel som årligen distribueras är förnybar. På grund av högre produktionskostnader för förnybara drivmedel stiger pumppriset på drivmedel i samband med att åtagandenivån höjs. Världsmarknadspriserna har varierat avsevärt under de senaste månaderna. Priserna har också på kort sikt fluktuerat betydligt, oberoende av distributionsskyldigheten. Preiseffekterna är en följd av covid-19-epidemin och Rysslands invasion av Ukraina. Kriget har inte bara höjt priset på råolja, utan även raffineringsmarginalen för i synnerhet diesel, mer än för bensin. Världsmarknadspriset på råolja har till exempel stigit med cirka 56 procent från februari 2021 till februari 2022. Pumppriserna på diesel steg under samma tid med ca 43 cent/liter.

Utgående från bränslepriserna i mars 2022 beräknas en sänkning av distributionsskyldigheten med 7,5 procentenheter leda till att pumppriset på diesel sjunker med ca 12 cent per liter. Lindringen av distributionsskyldigheten har en mindre inverkan på priset på bensin, eftersom distributionsskyldigheten i högre grad fullgörs genom förnybar diesel. Det kan emellertid antas att distributörerna utjämnar priseffekten delvis från diesel till bensinfraktioner. Eftersom distributionsskyldigheten är bunden till ett specifikt år, kan effekten i år vara större än vad som beskrivs ovan, eftersom distributörerna i början av året har distribuerat förnybara drivmedel i enlighet med en distributionsskyldighet på 19,5 procent.

Effekten på pumppriserna beror på hur snabbt distributörerna minskar andelen biodrivmedel i de drivmedel som de distribuerar. Leveransavtalen för biodrivmedel kan vara långa, så man ser nödvändigtvis inte genast någon priseffekt.

Huruvida priseffekten realiseras enligt uppskattningarna och vad tidpunkten för detta blir är dock förenat med stora osäkerhetsfaktorer. Om man ser till effekterna kan det också finnas betydande skillnader mellan olika distributörer, och det är inte möjligt att helt och hållet säkerställa att priseffekten slutligen överförs på pumppriserna på drivmedel.

Konsekvenser för företagen

En sänkning av distributionsskyldigheten för de distributörer det gäller och möjligheter att på ett flexibla sätt fullgöra skyldigheten minskar kostnadstrycket temporärt. Den kostnadsökning detta innebär för distributörerna överförs i hög grad på bränslepriserna för konsumenter, och på så sätt kan de föreslagna åtgärderna också indirekt dämpa höjningen av konsumentpriserna i en situation där energipriserna har stigit kraftigt.

En sänkning av distributionsskyldigheten påverkar dock aktörerna på olika sätt. För biodrivmedelsproducenterna kan sänkningen tillfälligt ha en negativ effekt. Å andra sidan är marknaden för biodrivmedel global, vilket innebär att biodrivmedel också kan säljas till utlandet om den inhemska efterfrågan tillfälligt minskar. Åtgärden kan bedömas försämra tilltron till att distributionsskyldigheten och åtagandenivåerna är konstanta. Det är dock fråga om en exceptionell och temporär ändring av engångsnatur, så på lång sikt bedöms konsekvenserna vara små.

Konsekvenserna för de distributionsskyldiga beror delvis på om distributören också har egen produktion av biodrivmedel eller inte. En del av aktörerna bedömer att det för närvarande råder brist på biodrivmedel på marknaden och att priserna har stigit till en väldigt hög nivå. För dessa aktörer har en sänkning av distributionsskyldigheten i så fall en positiv effekt. Men också fullständigt motsatta åsikter framförs.

Eftersom avsikten inte är att ändra tilläggsskyldigheten i fråga om avancerade biodrivmedel och biogas, kan man anta att ändringarna i distributionsskyldigheten inte har några betydande konsekvenser för producenter och distributörer av biogas. En sådan åtgärd kan leda till ökad osäkerhet för investeringsprojekt som innebär planering av en biogasanläggning eller en produktionsanläggning för elektrobränslen. Eftersom åtgärden är temporär bedöms den dock inte ha någon betydande inverkan på investeringsvillkoren på lång sikt.

Regeringen har dock samtidigt slagit fast att utfasningen av fossila energikällor ska påskyndas betydligt. Som en del av planen för de offentliga finanserna för 2023–2026 föreslog regeringen en betydande ökning av investeringsstöden bl.a. för att stödja anläggningar som producerar förnybara drivmedel. Distributionsskyldigheten kommer dessutom i enlighet med den klimatpolitiska planen på medellång sikt att höjas till 34 procent i samband med en regeringsproposition som lämnas senare. De nämnda åtgärderna kan bedömas ha en positiv inverkan på verksamhetsförutsättningarna för aktörer som producerar förnybara drivmedel och delvis skingra de osäkerhetsfaktorer som är förknippade med förslaget.

Att den överskjutande delen av distributionsskyldigheten för 2022 kan beaktas i sin helhet vid beräkningen av distributionsskyldigheten för det följande kalenderåret anses ge distributörerna behövlig flexibilitet att reagera på den plötsliga sänkningen av nivån på distributionsskyldigheten.

Transportföretagen gagnas av att distributionsskyldigheten sänks såtillvida att pumppriserna sjunker, vilket påverkar företagens bränslekostnader.

Konsekvenser för den offentliga ekonomin

De föreslagna ändringarna ökar indirekt intäkterna från punktskatten på drivmedel med ca 75 miljoner euro för 2022. På grund av redovisningstidpunkten för punktskatter ökar skatteintäkterna med cirka 62 miljoner euro 2022 och med cirka 13 miljoner euro 2023. Det är dock möjligt att mängden förnybara drivmedel på marknaden inte sjunker i samma utsträckning som distributionsskyldigheten sjunker, och därför kan de indirekta konsekvenserna för punktskatteintäkterna vara mindre än beräknat.

De föreslagna ändringarna beräknas inte ha någon betydande inverkan på mervärdesskatteintäkterna, eftersom sänkta bränslepriser beräknas öka den övriga konsumtionen på motsvarande sätt.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

Propositionen har inga betydande konsekvenser för myndigheterna. Genomförandet av propositionen beräknas medföra en del extra administrativt arbete för Energimyndigheten bl.a. när det gäller att uppdatera rapporteringsmallar, andra dokumentmallar och myndighetsanvisningar. Det extra arbete som propositionen medför kan utföras med befintliga personalresurser.

4.2.3 Miljökonsekvenser

Distributionsskyldigheten är den mest centrala metoden för att minska koldioxidutsläppen från trafiken, och de ändringar som görs i den inverkar direkt på hur utsläppsminskningarna för både trafiken och hela ansvarsfördelningssektorn uppnås. År 2020 motsvarade utsläppen från vägtrafiken cirka 10,4 miljoner ton CO₂. En sänkning med 7,5 procentenheter ökar utsläppen med knappt 800 000 ton CO₂ år 2022, om bolagen distribuerar förnybara drivmedel enligt den lägre distributionsskyldigheten. Möjligheten att utnyttja den överskjutande delen i sin helhet kan dock leda till att bolagen distribuerar en större mängd förnybara drivmedel än vad distributionsskyldigheten förutsätter. Då kommer inte heller utsläppen att öka på det sätt som beskrivs ovan under en längre granskningsperiod.

Att priserna på drivmedel höjs minskar sannolikt det totala trafikarbetet och påskyndar försäljningen av fordon som drivs med alternativa drivmedel. Därmed kommer åtgärden sannolikt att inte öka utsläppen i lika hög grad som det beskrivs ovan.

I värsta fall kan nedgången i fråga om utsläppsminskningar inom trafiken något enstaka år leda till att utsläppskvoten för ansvarsfördelningssektorn överskrider det året, och då måste överskridningen av utsläppskvoten täckas med överskott från tidigare år. Om överskridningen inte kan täckas, påförs sanktioner som innebär att överskridningen följande år ska kompenseras genom en höjning med koefficienten 1,08. Utifrån en bedömning som baserar sig på utvecklingen av skattebasen för drivmedel för transport och lätt brännolja underskreds utsläppskvoten för 2021 eventuellt med cirka 2 Mt CO₂-ekv, om de övriga utsläppen inom ansvarsfördelningssektorn hölls på 2020 års nivå. Detta gör att utsläppskvoterna senare år kan överskridas med motsvarande mängd utan att överskridandet orsakar en höjning på 8 procent.

De utsläppsminskningar som inte uppnåtts till följd av sänkningen av distributionsskyldigheten 2022 kompenseras med snabbare höjningar av distributionsskyldigheten fram till 2030 än vad

som föreskrivits. Särskilda bestämmelser om höjningar av distributionsskyldigheten kommer att utfärdas hösten 2022.

5 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Arbets- och näringsministeriet har också bedömt alternativet att de föreslagna ändringarna inte genomförs. Det bedöms att de önskade effekterna på pumppriserna då inte alls kommer att synas. Även om de årliga höjningarna av distributionsskyldigheten inte beräknas ha några stora konsekvenser för bränslepriserna och distributörerna, och konsekvenserna av de ändringar som föreslås i propositionen enligt vad som beskrivs ovan är förenade med många osäkerhetsfaktorer, innebär alternativet med att ändringarna inte genomförs att pumppriserna på drivmedel bestäms av läget på bränslemarknaden, vilket man inte kan påverka särskilt effektivt genom nationella lagstiftningsåtgärder, med undantag för beskattning. Att inte införa någon ändring stöder å sin sida systemets förutsägbarhet och tillförlitlighet.

Sänkningen av distributionsskyldigheten utgör en del av mer omfattande åtgärder som ministerarbetsgruppen för beredskap har fattat beslut om och som syftar till att dämpa prisstegringen på drivmedel inom trafik- och transportsektorn.

6 Remissvar

Utkastet till proposition var på remiss från den 28 april till den 11 maj 2022 i webbtjänsten utlåtande.fi. Remisstiden var kort eftersom de föreslagna ändringarna är få och innehållet i dem relativt enkelt. I tidtabellen för remissen beaktades dessutom brådskan när det gäller lagändringens ikraftträdande och tidpunkten för när riksdagens vårsession avslutas.

Utlåtande begärdes av följande aktörer: kommunikationsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Energimyndigheten, Skatteförvaltningen, Ab Stormossen Oy, Bioenergi rf, BioHauki Oy, Biosairila Oy, Finlands näringsliv rf, Finsk Energiindustri rf, Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy, Etelä-Savon Energia Oy, Gasum Oy, Jeppo Biogas Ab, Kiertokaari Oy, Metener Service Oy, Mustankorkea Oy, Neste Abp, Nivos Energia Oy, North European Oil Trade Oy, Oy Teboil Ab, Pirkanmaan Jätehuolto Oy, St 1 Oy, Suomalainen Energiaosuuskunta (SEO), Suomen Biokierto ja Biokaasu ry och Suomen Kaasuenergia Oy.

Det kom in sammanlagt 26 utlåtanden. Utlåtanden lämnades av kommunikationsministeriet, miljöministeriet, finansministeriet, Energimyndigheten, Försörjningsberedskapscentralen, Autoalan Keskusliitto ry och Bilimportörerna och -industrin rf, Finlands näringsliv rf, Etanoliautoilijat ry, Gasum Oy, Finsk Handel rf, Linja-autoliitto ry, Logistiikkayritysten Liitto ry, Neste Abp, Nordic Ren-Gas Oy, North European Oil Trade Oy, Arbetsgivarna för servicebrancherna PÄLTA rf, Rahtarit ry, St1 Nordic AB, SOK/S-ryhmä, Finlands Transport och Logistik SKAL rf, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Finlands klimatpanel, Finlands naturskyddsförbund rf, Företagarna i Finland rf, Tekniska Handelsförbundet rf och Miljöindustrin och -tjänster YTP rf.

Begäran om utlåtande och de inkomna utlåtandena finns på webbplatsen utlåtande.fi och i statsrådets tjänst för projektinformation på adressen valtioneuvosto.fi/sv/projekt med identifieringskod TEM037:00/2022.

Remissinstansernas åsikter gick isär beträffande den sänkning av distributionsskyldigheten som föreslås i propositionsutkastet. Finlands Transport och Logistik SKAL rf, Företagarna i Finland rf, Linja-autoliitto ry och Finsk Handel rf ansåg att propositionen är nödvändig i synnerhet när det gäller att trygga verksamhetsförutsättningarna för transportföretagen. De remissinstanser

som understödde en sänkning av distributionsskyldigheten, till exempel North European Oil Trade Oy, St1 Nordic AB, SÖK och Företagarna i Finland, understödde också möjligheten att utnyttja den överskjutande delen i sin helhet. I några utlåtanden föreslogs det att förnybar el ska inkluderas i distributionsskyldigheten, eftersom den ansågs ge distributörernas fler metoder att fullgöra distributionsskyldigheten på ett kostnadseffektivt sätt.

Finansministeriet ansåg att distributionsskyldigheten år 2022 och 2023 borde sänkas ännu mer än de föreslagna 7,5 procentenheter, till exempel med 15 procentenheter, eller att man alternativt temporärt kunde sänka den påföljdsavgift som påförs när distributionsskyldigheten inte fullgörs.

I utlåtandena vannlade remissinstanserna sig dock om att distributionsskyldigheten ska fullgöras från och med 2024. En del av remissinstanserna lyfte också fram priseffekterna av de framtida höjningarna av distributionsskyldigheten, som troligtvis kommer att vara mer betydande än priseffekterna av den här propositionen 2022.

Flera remissinstanser, till exempel Gasum Oy, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Nordic Ren-Gas Oy, Finlands näringsliv och Finlands klimatpanel, framhöll vikten av att klimat- och energipolitiken är konsekvent och förutsebar. Neste Abp konstaterade att distributionsskyldigheten alltid har reglerats på lång sikt, vilket i sin tur har skapat en mycket förutsebara och stabila villkor för investeringar och för forskning, utveckling och innovationer.

Flera av de remissinstanser som motsatte sig en sänkning av distributionsskyldigheten ansåg att en sänkning försvagar tilltron till att distributionsskyldigheten och åtagandenivåerna är konstanta, och därmed bl.a. leder till ökad osäkerhet när det gäller investeringar inom biogassektorn.

Några remissinstanser, bl.a. Företagarna i Finland rf och Finlands klimatpanel, ansåg att det är negativt att det i samband med detta inte föreslås bestämmelser om hur de utsläppsminskningar som inte uppnås till följd av sänkningen av distributionsskyldigheten för 2022 och 2023 kommer att täckas i samband med höjningarna av distributionsskyldigheten under de följande åren.

Kommunikationsministeriet, miljöministeriet, Finlands klimatpanel och Arbetsgivarna för servicebranscherna PALTA rf ansåg att propositionen ökar Finlands koldioxidutsläpp och är mycket problematisk med tanke på uppnåendet av målen för minskning av utsläppen från trafiken och hela ansvarsfördelningssektorn. Kommunikationsministeriet lyfte också fram propositionens negativa konsekvenser när det gäller uppnåendet av målen i Finlands återhämtnings- och resiliensplan (RRP) och erhållandet av RRF-finansiering och ansåg att sänkningen av distributionsskyldigheten direkt påverkar den linjära minskningen av utsläppen inom trafik- och transportsektorn och således kan äventyra de mål som ställts i RRP-planen och i kommissionens genomförandebeslut beträffande planen.

Försörjningsberedskapscentralen påtalade vissa konsekvenser som försämrar försörjningsberedskapen.

Energimyndigheten ansåg det vara positivt att sänkningen av distributionsskyldigheten görs för hela 2022. Myndigheten ansåg att det med tanke på både tillsynen och distributörernas rapporteringsskyldighet är tydligare att man inte tillämpar två olika åtagandenivåer 2022. Dessutom lyfte myndigheten fram det extra administrativa arbete som propositionen medför.

Propositionens konsekvenser för myndigheterna har preciserats på basis av utlåtandena, likaså propositionens samband med andra propositioner.

Dessutom har den sänkning på 7,5 procentenheter som gäller distributionsskyldigheten för 2023 överförs till följande regeringsproposition, som överläts hösten 2022, och de utsläppsminskningar som inte uppnåtts till följd av sänkningarna för 2022 och 2023 beaktas i samband med att det utfärdas bestämmelser om höjningarna av åtagandenivåerna för de följande åren.

Lagförslaget har granskats av laggranskningen vid justitieministeriet.

7 Specialmotivering

5 §. Leverans av förnybara drivmedel till konsumtion. Det föreslås att paragrafens första moment ska ändras så att distributionsskyldigheten för 2022, som det föreskrivs om i 3 punkten, sänks med 7,5 procentenheter till 12 procent. Sänkningens omfattning baserar sig på de riktlinjer som ministerarbetsgruppen för beredskap har dragit upp. I övrigt ändras inte nivåerna för distributionsskyldigheten.

Distributionsskyldigheten förutsätter inte att distributörerna blandar in en jämn mängd förnybara drivmedel i de drivmedel de distribuerar, utan distributionsskyldigheten granskas per kalenderår. Av administrativa skäl föreslås en sänkning av distributionsskyldigheten i fråga om distributionsskyldigheten för hela 2022. Syftet med ändringen av bestämmelsen är att två olika åtagandenivåer inte ska tillämpas år 2022.

5 b §. Överskridande av distributionsskyldigheten. Till paragrafen fogas temporärt ett nytt 3 mom. som innebär avvikelser från mängden när det gäller den överskjutande del som överförs för 2022. Enligt förslaget får en distributör som under kalenderåret 2022 har levererat mer förnybara drivmedel till konsumtion än vad som föreskrivs i 5 § 1 mom. beakta den överskjutande delen i sin helhet vid beräkningen av distributionsskyldigheten för det följande kalenderåret. Med andra ord, om en distributör år 2022 har levererat mer än 12 procent förnybara drivmedel till konsumtion, kan distributören i sin helhet överföra den andel som motsvarar den överskjutande delen till följande kalenderår (2023).

Målet har varit att göra den nationella distributionsskyldigheten så kostnadseffektiv som möjligt bl.a. genom att inkludera möjligheter till flexibilitet för distributörerna, exempelvis överföring av den överskjutande delen till distributionsskyldigheten för följande år. Möjligheterna till flexibilitet har allmänt ansetts vara viktiga och motiverade med tanke på systemets funktionsduglighet. Eftersom distributionsskyldigheten sänks under kalenderåret 2022, har det ansetts ändamålsenligt att distributören kan utnyttja den eventuella överskjutande delen i sin helhet i distributionsskyldigheten för det följande kalenderåret. I fråga om 2022 anses maximalt utnyttjande av den överskjutande delen vara en viktig flexibilitetsmekanism för att distributörerna ska kunna reagera på att åtagandenivån sänks under kalenderårets gång. Distributörernas leveransavtal för drivmedel kan vara långa, och de har dimensionerats enligt en distributionsskyldighet på 19,5 procent.

Syftet med propositionen är inte att ändra den maximimängd som bidrar till att fullgöra distributionsskyldigheten enligt lagen om främjande av användningen av biobrännolja (418/2019), utan syftet är att till denna del iakttäta den gällande lagstiftningen. Med den överskjutande delen för 2022 kan således högst 30 procent av den distributionsskyldighet för samma kalenderår som avses i lagen om främjande av användningen av biobrännolja fullgöras.

8 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft sommaren 2022. Lagens 5 b § 3 mom. föreslås gälla till och med utgången av 2024.

Ändringen av 5 § 1 mom. 3 punkten ska tillämpas från och med den 1 januari 2022. Med andra ord gäller sänkningen av distributionsskyldigheten för 2022 till 12 procent hela år 2022.

En distributör ska varje år genom en anmälan produktvis redovisa de mängder motorbensin, dieselolja, naturgas, biodrivmedel, biogas och förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung som distributören levererat till konsumtion under det föregående kalenderåret. Anmälan för 2023 ska lämnas till Energimyndigheten senast den 31 mars 2024. Eftersom den eventuella överskjutande del som överförs från 2022 kan utnyttjas i distributions-skyldigheten för 2023, är det ändamålsenligt att den tillfälliga ändring som gäller den överskju-tande delen gäller fram till 2024, då mängden drivmedel som levererats till konsumtion 2023 fastställs av Energimyndigheten.

9 Verkställighet och uppföljning

Konsekvenserna av verkställandet av lagförslagen följs upp vid arbets- och näringsministeriet.

10 Förhållande till andra propositioner

10.1 Förhållande till andra propositioner

Arbets- och näringsministeriet bereder en höjning av distributionsskyldigheten så att distribu-tionsskyldigheten år 2030 är 34 procent i överensstämmelse med den klimatpolitiska planen på medellång sikt. Målet är samtidigt att snabba upp de höjningar av distributionsskyldigheten som ska kompensera de utsläppsminskningar som inte uppnås till följd av denna proposition. I sam-band med det kommer det också att föreskrivas om en sänkning av distributionsskyldigheten med 7,5 procentenheter år 2023. Avsikten är att propositionen överlämnas till riksdagen hösten 2022.

10.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till den andra tilläggsbudgetpropositionen för 2022 och avses bli be-handlad i samband med den.

Jämfört med den ordinarie budgeten kommer beslut om att sänka distributionsskyldigheten för förnybara drivmedel med 7,5 procentenheter att höja energiskatteintäkterna med uppskattnings-vis 62 miljoner euro 2022.

I den andra tilläggsbudgetpropositionen för 2022 beaktas ett tilläggsanslag på 62 miljoner euro under moment 11.01.07 (Energiskatter) med anledning av denna proposition.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Lagförslaget innehåller inte några sådana inskränkningar av de grundläggande fri- och rättig-heterna eller andra författningsrättsliga aspekter som skulle vara problematiska ur grundlagens synpunkt. Därför är det motiverat att anse att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftnings-ordning.

Kläm

RP 85/2022 rd

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 5 § och temporär ändring av 5 b § i lagen om främjande av användningen av förnybara drivmedel för transport

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om främjande av användningen av förnybara drivmedel för transport (446/2007) 5 § 1 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lag 603/2021, och
fogas temporärt till 5 b §, sådan den lyder i lag 603/2021, ett nytt 3 mom. som följer:

5 §

Leverans av förnybara drivmedel till konsumtion

Distributörer är skyldiga att leverera förnybara drivmedel till konsumtion. Av det totala energiinnehållet i den mängd motorbensin, dieselolja, naturgas, biodrivmedel, biogas och förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung som distributören levererat till konsumtion (*distributionsskyldighet*) ska de förnybara drivmedlens andel vara minst

3) 12,0 procent år 2022,

5 b §

Överskridande av distributionsskyldigheten

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. får en distributör som under kalenderåret 2022 har levererat mer förnybara drivmedel till konsumtion än vad som föreskrivs i 5 § 1 mom. beakta den överskjutande delen i sin helhet vid beräkningen av distributionsskyldigheten för det följande kalenderåret.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 5 b § 3 mom. gäller till och med den 31 december 2024.

Lagens 5 § 1 mom. 3 punkten tillämpas från och med den 1 januari 2022.

Helsingfors den 25 maj 2022

Statsminister

RP 85/2022 rd

Sanna Marin

Näringsminister Mika Lintilä

Lag

om ändring av 5 § och temporär ändring av 5 b § i lagen om främjande av användningen av förnybara drivmedel för transport

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om främjande av användningen av förnybara drivmedel för transport (446/2007) 5 § 1 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lag 603/2021, och
fogas temporärt till 5 b §, sådan den lyder i lag 603/2021, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

5 §

Leverans av förnybara drivmedel till konsumtion

Distributörer är skyldiga att leverera förnybara drivmedel till konsumtion. Av det totala energiinnehållet i den mängd motorbensin, dieselolja, naturgas, biodrivmedel, biogas och förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung som distributören levererat till konsumtion (distributionsskyldighet) ska de förnybara drivmedlens andel vara minst

3) 19,5 procent år 2022,

5 b §

Överskridande av distributionsskyldigheten

Om en distributör under ett kalenderår har levererat mer förnybara drivmedel till konsumtion än vad som föreskrivs i 5 § 1 mom., får distributören beakta den överskjutande delen vid beräkningen av distributionsskyldigheten för det följande kalenderåret och vid beräkningen av distributionsskyldigheten enligt lagen om främjande av användningen av biobrännolja (418/2019) för det kalenderår då överskridandet skedde. Den mängd som överförs får dock vara högst 30 procent av den energimängd som

Föreslagen lydelse

5 §

Leverans av förnybara drivmedel till konsumtion

Distributörer är skyldiga att leverera förnybara drivmedel till konsumtion. Av det totala energiinnehållet i den mängd motorbensin, dieselolja, naturgas, biodrivmedel, biogas och förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung som distributören levererat till konsumtion (distributionsskyldighet) ska de förnybara drivmedlens andel vara minst

3) 12,0 procent år 2022,

5 b §

Överskridande av distributionsskyldigheten

Om en distributör under ett kalenderår har levererat mer förnybara drivmedel till konsumtion än vad som föreskrivs i 5 § 1 mom., får distributören beakta den överskjutande delen vid beräkningen av distributionsskyldigheten för det följande kalenderåret och vid beräkningen av distributionsskyldigheten enligt lagen om främjande av användningen av biobrännolja (418/2019) för det kalenderår då överskridandet skedde. Den mängd som överförs får dock vara högst 30 procent av den energimängd som

Gällande lydelse

motsvarar distributionsskyldigheten för det kalenderår då överskridandet skedde och med den mängd som överförs får högst 30 procent av distributionsskyldigheten enligt lagen om främjande av användningen av biobränslen fullgöras.

Om en distributör under ett kalenderår har levererat mer biodrivmedel, biogas eller förnybara flytande eller gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung till konsumtion än vad som föreskrivs i 5 § 4 mom., får distributören beakta den överskjutande delen vid beräkningen av tilläggsskyldigheten för det följande kalenderåret. Den mängd som överförs får dock vara högst 30 procent av den energimängd som motsvarar tilläggsskyldigheten för det kalenderår då överskridandet skedde.

Föreslagen lydelse

motsvarar distributionsskyldigheten för det kalenderår då överskridandet skedde och med den mängd som överförs får högst 30 procent av distributionsskyldigheten enligt lagen om främjande av användningen av biobränslen fullgöras.

Om en distributör under ett kalenderår har levererat mer biodrivmedel, biogas eller förnybara flytande eller gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung till konsumtion än vad som föreskrivs i 5 § 4 mom., får distributören beakta den överskjutande delen vid beräkningen av tilläggsskyldigheten för det följande kalenderåret. Den mängd som överförs får dock vara högst 30 procent av den energimängd som motsvarar tilläggsskyldigheten för det kalenderår då överskridandet skedde.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. får en distributör som under kalenderåret 2022 har levererat mer förnybara drivmedel till konsumtion än vad som föreskrivs i 5 § 1 mom. beakta den överskjutande delen i sin helhet vid beräkningen av distributionsskyldigheten för det följande kalenderåret.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 5 b § 3 mom. gäller till och med den 31 december 2024.

Lagens 5 § 1 mom. 3 punkten tillämpas från och med den 1 januari 2022.
